arbokennisnet

Samenvatting

Arbodienstverlening

Opgesteld door

André Weel

Gerard de Groot

Klaas Notenbomer

Stephan van Puffelen

Wim van Alphen

Algemeen

Arbodienstverlening is in het kader van dit dossier gedefinieerd als de dienstverlening aan arbeidsorganisaties (werkgevers en werknemers) die plaatsvindt binnen het wettelijke kader van de Arbeidsomstandighedenwet (verder Arbowet genoemd). Deze wet verplicht werkgevers zorg te dragen voor de veiligheid en de gezondheid van de werknemers inzake alle met de arbeid verbonden aspecten, en een beleid te voeren dat is gericht op zo goed mogelijke arbeidsomstandigheden.
In paragraaf 1.1.1 en hoofdstuk 4 wordt het wettelijke kader verder toegelicht.

In het overkoepelende Arbokennisnetdossier Arbobeleid (https://www.arbokennisnet.nl/kennisdossiers/arbobeleid/) is meer informatie te vinden over de opzet en uitvoering van arbobeleid.

Het uitgangspunt van arbodienstverlening is adequate en professionele ondersteuning te bieden aan werkgevers bij het opzetten en uitvoeren van een goed arbeidsomstandighedenbeleid. In grote lijnen kan deze ondersteuning worden verzorgd vanuit:

- preventiemedewerkers
- arboprofessionals
- arbodiensten/adviesbureaus
- brancheorganisaties.

Preventiemedewerkers

De Arbowet beschrijft de preventiemedewerker als de deskundige medewerker binnen de organisatie. Hij ondersteunt de directie als het gaat om arbobeleid. Algemene preventieve taken, zoals het opstellen van de risico-inventarisatie en -evaluatie (RI&E) en het meewerken aan de uitvoering van het daarop gebaseerde plan van aanpak, worden uitgevoerd door een of meer interne deskundige medewerkers. Hun aantal en opleiding moet afgestemd zijn op de aard, omvang en ernst van de risico's in het bedrijf. Deze medewerkers die algemene preventieve taken uitvoeren, worden aangeduid als preventiemedewerkers.

Uitgebreide informatie over de preventiemedewerker is te vinden in paragraaf 4.1.2.

Ook de Beroepsvereniging Arbo Adviseurs (BvAA (http://www.inpreventie.nl/)) biedt via haar kennisplatform voor en door preventiemedewerkers informatie en hulpmiddelen voor de uitoefening van hun vak.

Arboprofessionals

In het kader van de Arbowet (http://wetten.overheid.nl/cgi-bin/deeplink/law1/title%3Darbeidsomstandighedenwet) worden vier kerndeskundigen onderscheiden: bedrijfsarts, (hoger) veiligheidskundige, arbeidshygiënist en arbeids- en organisatiedeskundige.

Uitgebreide informatie over de vier kerndeskundigen is te vinden in paragraaf 1.3.2. Van deze arboprofessionals mag een grotere mate van deskundigheid en vaardigheid worden verwacht dan van de preventiemedewerkers: deskundigheid op hun primaire deskundigheidsgebied (zoals veiligheid, arbeidshygiëne, organisatiekennis en arbeid en gezondheid) en vaardigheden

op het gebied van beïnvloeden van werkvloer, management en organisatie.

Behalve de vier kerndeskundigen zijn andere professionals actief op het gebied van arbodienstverlening, zoals de arbeidsdeskundige, de ergonoom, de arboverpleegkundige, de bedrijfsmaatschappelijk werkende, de bedrijfspsycholoog, de vertrouwenspersoon, de (register)casemanager en de praktijkondersteuner van de bedrijfsarts. Zij kunnen zowel zelfstandig opereren als binnen een arbodienst werkzaam zijn. Uitgebreide informatie hierover is te vinden in paragraaf 1.3.2.

Arbodiensten, arboadviesbureaus en wetenschappelijke instellingen

Een derde vorm van arbodienstverlening wordt geleverd door arbodiensten en specialistische arboadviesbureaus met specifieke kennisgebieden (zoals akoestiek, toxische stoffen, explosieveiligheid, ergonomie, machineveiligheid, psychische belasting en organisatiekennis). Ook meer wetenschappelijk gerichte instellingen kunnen op dit gebied werkzaam zijn. Voorbeelden hiervan zijn TNO (http://www.tno.nl/), IRAS (http://www.iras.uu.nl/), het Coronel Instituut (https://www.amc.nl/web/specialismen/coronel-instituut-voor-arbeid-en-gezondheid.htm) van de Universiteit van Amsterdam en het Nederlands Centrum voor Beroepsziekten (http://www.beroepsziekten.nl/).

In paragraaf 1.2.1 is over deze dienstverleners meer informatie te vinden.

Brancheorganisaties

Arbodienstverleners kunnen zich laten ondersteunen door diverse brancheorganisaties. Zij bieden advies en deskundigheid aan de bij hen aangesloten bedrijven of instellingen.

Een overzicht van brancheorganisaties is te vinden op het Ondernemersplein (https://ondernemersplein.kvk.nl/branche-informatie/).

Wettelijk kader

De Arbowet

In het kader van de Arbowet (http://wetten.overheid.nl/cgi-bin/deeplink/law1/title%3Darbeidsomstandighedenwet) (zie ook Arboportaal (https://www.arboportaal.nl)) zijn alle werkgevers verplicht zorg te dragen voor de veiligheid en de gezondheid van de werknemers inzake alle met de arbeid verbonden aspecten. Ze moeten bovendien een beleid voeren dat is gericht op zo goed mogelijke arbeidsomstandigheden. Hiervoor is deskundige ondersteuning vanuit een arbodienst, intern, dan wel extern via de maatwerkregeling of vangnetregeling, noodzakelijk.

De kerndeskundige

In de huidige wetgeving is het toetsen van de uitgevoerde risico-inventarisatie en -evaluatie (RI&E) een specifieke taak. Ook het uitvoeren van een aanstellingskeuring, arbeidsgezondheidkundig onderzoek (periodiek arbeidsgezondheidskundig onderzoek of kortweg PAGO, vaak uitgebreid tot een preventief medisch onderzoek (PMO)), het arbeidsomstandighedenspreekuur (preventieve spreekuren of consulten) en het begeleiden van zieke medewerkers zijn specifieke taken. Deze deskundigen voor specifieke taken zijn hiertoe opgeleid, en beschikken over een persoonscertificaat en/of zijn als deskundige ingeschreven in een openbaar register. Deze deskundigen op arbogebied worden aangeduid als kerndeskundige.

De RI&E

De preventie en aanpak van arbeidsrisico's komen aan bod bij de risico-inventarisatie en -evaluatie (RI&E). De RI&E brengt potentiële risico's voor veiligheid, gezondheid en welzijn van werknemers in kaart en beoordeelt ze. Ook worden passende maatregelen beschreven in het plan van aanpak. Dat beoogt de risico's te elimineren of te reduceren tot aanvaardbare 'restrisico's'. Wanneer de risico-inventarisatie grondig is uitgevoerd, zijn niet alleen de direct zichtbare gevaren beschreven, vertaald naar risico's en op grootte geëvalueerd, maar is ook gekeken naar de achterliggende oorzaken ervan.